

живот. Мащабността на строежа е отразена в дописка на П. Р. Славейков във в. „Гайда“ от 1863 г., в която пише: „Прави са едно училище в името на Св. Седмочисленици, здание каквото сега - за сега в сичката България второ няма. Учуди наистина ревността и щедростта на тукашните жители! Кондиката на произволната им помощ показва значителни цифри от хиляди и стотини, нещо което за българите не е малка работа. И стари, и млади като че се надварят да предоставят за обществените си работи с примерно единомушие“.¹⁴

От Търговище Славейков започва издаването на първия български хумористичен вестник „Гайда“, който кръщава „Сатирически вестник за свестяване на българите“. Проблемите, с които се сблъсква в града, влошени взаимоотношения с част от местните чорбаджии и от членовете на църковното и училищно настоятелство го принуждават да напусне града. Отново по страниците на цариградските вестници се появяват критични статии, упреци, несъгласия за ръководенето на джумайските училища до 1868 г. Тогава в. „Македония“ публикува дописка от Ески Джумая „за едно похвално намерение“ : „Пишат ни от Ески-Джумая за едно похвално и полезно намерение, което както казват, ся възприело и решило да ся осъществи; то е, да осредоточат всичките общински доходи в една училищна каса, която щяла да се увеличи до 100,000 гр. капитал от спомоществувания и пожертвувания от гражданите. Настоятелите на тази каса ся избрали вече, казват, и те ще раздават този капитал, от интересът на който да ся обдържи училището.

Усърдието и ревността на Ески-Джумалийските граждани към просвещението, и съгласието и единомушието им в общите им граждански работи, ся познати и примерни от някое време насам, и ний не можем да ги не насърчим в това, молитствуваими им от все сърдце добър успех, без да им плетем още похвали, за да ги не урочим.“¹⁵ Същият вестник през 1870 г. съобщава за отварянето на читалище в града: „Известяват на кратко за отварянето на Читалище и в този град, което наистина ни радва защото запознати с поветото от гражданите му, нам ни беше жално да гледаме тъй рано угаснал пламенът у тях по-испърво ревност за доброта наредата на общите им работи и за образованието изобщо. Дано сега изново съживена тя бъде по - трайна...“.¹⁶

Още на следващата 1871 г. скандални дописки започват да засипват печата. Недоволни от решения и действия на общински настоятели, т. нар. „млади“, този път от страниците на вестник „Източно време“ публикуват остри нападки срещу някои закостенели порядки, ретроградност и несменяемост на някои дейци на техните постове¹⁷. Повод за острия сблъсък са разногласия по повод читалищната